

דעת המקום

עלון חד פעמי לחודש שבט

כדור עם כיפה / הרב ליאור אנגלמן

נבראה בכוונת מכוון של רבש"ע – כי אז אנחנו עומדים בחרדת קודש אל מול פלא הבריאה, כולו אומר כבוד, לכל יש ערך. אמונה בה' כרוכה באמון במעשיו וביצירתו, ועלינו האחריות לדאוג שהפלא יוסיף להתקיים. על פי המדרש היתה זו ההדרכה הראשונה של הקב"ה לאדם הראשון עלי אדמות:

"בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את אדם הראשון, נטלו והחזירו על כל אילני גן עדן ואמר לו: ראה מעשיי, כמה נאים ומשובחים הם, וכל מה שבראתי בשבילך בראתי. תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי, שאם קלקלת אין מי שיתקן אחריך" (קהלת רבה ז). עוד לפני שניתנה תורה ואפילו לפני שצווה שלא לאכול מעץ הדעת – נצטווה האדם לקחת אחריות על העולם. דווקא מפני שהעולם הוא לא מקרי, הוא עולמו של הקב"ה. כדור הארץ לא התגלגל לכאן במקרה, הוא 'חובש כיפה' ומעליו בורא.

ועכשיו, אגרוף "אשמנו" מכה כנגד הלב, בשעה שאני כותב את המאמר הזה אני מתיישב לצדי בני, אוכל חלה שנותרה ממוצ"ש, מנגב בחומס ביתי, וכל זאת בצלחת חד-פעמית. אולי אני עצמי קניתי את הצלחת הזאת. גם אנחנו שקועים עמוק במשוואה הקלוקלת הזאת. המאמר הזה לא מופנה החוצה, רק פנימה. מנסה להפנים.

ליאור אנגלמן הוא ראש בית המדרש הקהילתי כפר סבא וסופר

נכראה את סעודת ההודיה אחרי הסופה הבאה נערוך בכלים חד פעמיים.

אז אולי לכבוד ט"ו בשבט כדאי לבדוק מחדש את המשוואה הזאת שמחברת בין אחריות לסביבה לבין העולם החילוני, ומעניקה פטור מוחלט לכל שומרי התורה והמצוות. לכאורה זה היה אמור להיות להיפך, כלומר – אם העולם הזה הוא יד המקרה והטבע הוא באמת רק התרחשות מקרית של מפץ גדול, אם אין שום ערך אמתי לעולם והכול סתם, ממש סתם – מדוע להשקיע כל כך הרבה מאמצים בעולם טכני ואקראי? אבל אם הסיפור של העולם שונה בתכלית, כל גרגיר אדמה ועלה של צמח, כל דג באוקיינוס וחייה בג'ונגלים

הסטריאוטיפ פשוט מאוד – אילו הייתי אומר שנערכת בשעה זו הפגנה כנגד הפגיעה באלמוגים באילת, והייתי מבקש לשרטט קווי השתייכות של המשתתפים בהפגנה, ושואל מי לדעתכם משתתף בה? הייתם מן הסתם משיבים – כולם חילונים, מן הסתם מצביעים שמאלה. אילו הייתי מבקש שתנחשו מיהם ראשי הארגונים הירוקים בישראל, מיהם הפעילים, היינו מקבלים את אותה תשובה. ומה באשר להפגנה על מתן היתר ליהונתן פולארד לעלות סוף סוף לישראל? נכראה יגיעו להפגנה הזאת כל מי שנעדרו מן ההפגנה על האלמוגים.

כך נקבעה בתודעתנו משוואה ברורה – הדאגה לסביבה היא עניין חילוני. החור באוזון הוא עניין לחילוניים. שמירה על ערכי הטבע הוא נושא חילוני. עד כדי כך חילוני שלפעמים ייתפס בעיני דתיים כעניינם של יפי נפש מנותקים. מה לנו ולזה? כדור הארץ הוא ראש בלי כיפה. עניין של חולין. אותנו, הדתיים, תזעיקו כשהמפעלים שמזהמים את הסביבה יעבדו בשבת.

משכך, גם רשות היחיד פטורה מן הדאגה הזאת. יש לנו תרי"ג מצוות לטפל בהן, ועוד כהנה וכהנה מצוות דרבנן, תקנות וגזירות. איסור על קניית כלים חד-פעמיים איננו ברשימה הארוכה הזאת. ותודה רבה, אין לנו כל צורך בכך. כלומר, גם אנחנו משלמים את המחיר, אין פטור לדתיים משרב קיצוני בקיץ בשל התחממות כדור הארץ ומסופות שמביאות איתן גם גשמי קללה, בשל האיוון שהופר. כולנו מבינים שהמחיר הזה רק בתחילתו. לילדינו, נכדינו ולדורות הבאים צפויות התמודדות קשות מאלו. אבל, שומר פתאים ה',

סוגרים מעגל – חוקים שחקקתי בהם שמים וארץ / הדס ילינק

המשבר הסביבתי, הינו בראש ובראשונה משבר תרבותי. משנות ה-50 במאה הקודמת, החל תהליך מואץ של ייצור מוצרים קצרי טווח ובמקביל החלה צריכה מוגברת של מוצרים שתוך זמן קצר הופכים לפסולת וגורמים לנזקים עצומים בטווח הקרוב ובטווח הרחוק. לדוגמה, ישראל הפכה למעצמה של חד פעמי, של כאן ועכשיו. בוחרים במודע להתעלם מההשלכות של המעשים שלנו. נח לנו לחשוב שהפסולת נעלמת אחרי ששמים אותה בפח. לא רואים אותה יותר... אבל את הנזקים כולנו מרגישים – מזג האוויר הקיצוני, שריפות עצומות באוסטרליה ובאמזונס, אירועי גשם/ בצורות חריגים כל אלו חוזרים ומספרים לנו – אתם אשמים.

ישנו מדרש מרתק על הפסוק הפותח של פרשת בחוקותי שעושה לנו סדר בנושא זה, ומציג בפנינו את מקור הטעות והתיקון. נתחיל מהפסוקים בויקרא כו: "אם-בְּחֻקְתִּי, תֵּלְכוּ; וְאֶת-מִצְוֹתֵי תִשְׁמְרוּ, וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם. וְנִתְּתִי גִשְׁמִיכֶם, בְּעֵתָם; וְנִתְּנָה הָאֶרֶץ יְבוּלָהּ, וְעַץ הַשָּׁדָה יִתֵּן פִּרְיוֹ. וְהָשִׁיג לָכֶם דִּישׁ אֶת-בְּצִיר, וּבְצִיר יִשָּׁג אֶת-זֶרַע; וְאִכְלֶתֶם לֶחֱמֶכֶם לְשֹׂבַע, וְיִשְׂבְּתֶם לְבָטָח בְּאֶרְצְכֶם. וְנִתְּתִי שְׁלֹם בְּאֶרֶץ...". הפסוקים מתארים לנו שפע נפלא שכולנו משתוקקים לו. כדי לזכות בו עלינו ללכת על פי החוקים ולשמור את המצוות. מהי שמירת מצוות – אנחנו לא צריכים לפרט, אך מה הם החוקים או יותר מדויק – מהי החוקיות המופיעה בפסוקים? זוהי המעגליות והמחזוריות הקיימת בטבע – מחזור המים, מחזור היבול, מחזור של רעב ושובע. המדרש רואה את אותם פסוקים ועונה: "חוקים שחקקתי בהם שמים וארץ" (ילקוט שמעוני פרק כו, רמז תרע). כאשר אנו הולכים עם חוקי הטבע והתורה אנו שומרים על מצב אידאלי המתואר בפסוקים. מדוע? כי אנחנו לא מפריעים לטבע לעשות את מה שהוא יודע. אם אתמצת את הסיבה למשבר הסביבתי: האדם מפריע למעגליות של חוקי הטבע. בתהליך מעגלי שלם, לא נוצרים פסולת וזיהום. ואילו בתהליך קווי, הזיהום והפסולת הם הכרח המציאות. לטבע יש יכולת פשוטה ומפלאה להתגבר על הזיהום, למשל על ידי קיבוע פחמן או חנקן. אך כאשר אנחנו פולטים

אנחנו גם נושמים את זה!). פרשת האזינו מחזירה אותנו אל הפסוקים של פרשת בחוקותי – הפרשה פותחת בפסוקים: "הָאֲזִינוּ הָשָׁמַיִם, וְאֶדְבְּרָה; וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ, אִמְרֵי-פִי. יַעֲרַף כְּמָטָר לֶקְחִי, תִּזֵּל כִּטְל אֲמַרְתִּי". כלומר, השמים והארץ הם העדים בברית בין הקב"ה ובין עם ישראל – אם אנחנו הולכים על פי חוקי הטבע והתורה. מוסיף על כך הרב יובל שרלו: "ייתכן אפוא כי השמיים והארץ מעידים מעצם מהותם על כך. הם הסופגים את העיוותים שבדרך חיינו, וללא התערבות מיסטית הם משדרים לנו את המציאות המוסרית שאנו חיים בתוכה... שמים וארץ מעידים עלינו שאנו עוד רחוקים משם."

לא צריך להיות מדען יוצא דופן כדי להבין שהעולם משתנה לנגד עינינו – שמים וארץ משקפים לנו כל רגע את המצב המוסרי שאנו נמצאים. אני בוחרת לסיים דווקא במילים של ברק אובמה, שאני פחות נוהגת לצטט אותו, אך אני מרגישה שזה כן מתאים לעניינינו: "אנחנו הדור הראשון שמרגיש את השפעות שינויי האקלים. אנחנו הדור האחרון שיכול לעשות משהו לגבי זה."

לאטמוספירה יותר פחמן וחנקן, מבלי להגדיל את כמות העצים והצמחים שיקבעו את כמות הפחמן או החנקן הנפלטים – המעגליות נשברת. הטבע לא מסוגל להתמודד עם העודף ונוצר תהליך של התחממות כדור הארץ [שגורם לנו להדליק יותר שעות ביום את המזגן, לפלוט יותר פחמן לאטמוספירה וכו'...].

והפלסטיק? מה איתו? הפלסטיק הביא רווחה גדולה לעולם, הוא חומר גלם, שעשוי אמנם מנפט, אך יש לו איכויות רבות ותרומות רבות לרווחת חיינו. הפלסטיק הופך למטרד כשהוא נהיה מוצר לשימוש חד פעמי ולא ארוך טווח. ישראל היא מקום שני בעולם (!) לצריכת חד פעמי לנפש! המחיר שלו כל כך זול שזה לא משתלם לשטוף כלים, לסחוב כלים לפיקניק, לרכוש כלים רב פעמיים... אבל המחיר הסביבתי שכולנו משלמים עליו כבד הרבה יותר. בעוד מדינות רבות מכל העולם נגמלות מהשימוש בחד פעמי, בישראל המגמה בעליה מתמדת. כך אנחנו מייצרים עוד ועוד פסולת, שאין לה יכולת להתכלות, שמתפרקת לחלקיקים קטנטנים של מיקרופלסטיק, שמתפזרים לכל מקום ביבשה באוויר ובמים (כן

חד פעמי או רב פעמי? הדוגמא של יעקב אבינו / הרב יונתן נראל

תרגמה ועיבדה: מיכל ברגמן

מה השורשים ביהדות לשימוש רב פעמי של כלים? לפי המסורת שלנו, כד שמן הגיע אלינו מהימים שלאחר המבול, או מיעקב שעבר את נחל היבוק. הרב דוד הרצברג ז"ל כתב לפי ה"אמרי נעם", שענף הזית שהביאה היונה לנח, הפך לשמן זית זך. הכד עבר בירושה מדור לדור, עד ליעקב: זהו הכד שגרם ליעקב לחזור לאחור במעבר היבוק, לפני פגישתו עם עשו. כמאמר התלמוד: "ויותר יעקב לבדו - אמר רבי אלעזר: שנשתייר על פכין קטנים. מכאן לצדיקים שחביב עליהם ממונם יותר מגופם וכל כך למה, לפי שאין פושטין ידיהן בגזל" (בבלי, מסכת חולין דף צא, עא).

יעקב מטמין את הכד במקום בו עתיד לקום בית המקדש ובבוא היום ימצאו אותו החשמונאים. לפי דעת המהרש"ל, יעקב הסתכן בחזרה לאחור כדי להביא כד שמן לניסוך על המזבח בבית-אל. בעקבות זאת הבטיח לו הקב"ה כי הוא עתיד לעשות נס לחשמונאים באמצעות פך שמן קטן.

מדוע יעקב סיכן את עצמו עבור פך או כד? - יעקב האמין כי כל דבר שיש לאדם מקורו בה' וראוי לעשות בו את מלוא השימוש שלו הוא נועד. רבי צדוק הכהן רבינוביץ מדגיש רעיון זה ומלמד אותנו על דמות הצדיק, שעושה שימוש רק במה שיועד לו עצמו, משום ששימוש אחר כמוהו כגניבה. אמנם הצדיקים לא היו קשורים לרכוש, אך הם הבינו היטב כי אין לעשות שימוש בלתי הולם בחפץ, או להשליכו בטרם עת. הם הבינו כי לכל דבר ישנה מטרה וייעוד והם שאפו להשתמש בחפצים במלוא ייעודם, וכך לרומם הן את החפץ והן את האדם.

יעקב, המעריך את הרכוש שלו, מציג בפנינו אתגר מיוחד כיום, בחיי ה"חד פעמי"; שכן, אנו חיים בחברה המתמייחסת לרכוש באופן שונה מאוד מזה של יעקב אבינו. בחברה של ימינו חפצים בני כמה שנים נחשבים לישנים ומוחלפים בחפצים עדכניים מהם.

בשנת 1955 כתב האנליסט ויקטור ליבו: "הכלכלה היצרנית שלנו, מביאה אותנו לאורח חיים צרכני בו המוצרים והצריכה הופכים לפולחנים. זו חברה בה הסיפוק הרוחני והאיש מסופק על-ידי צריכה.

טוב לבחינת יחסינו לרכוש. נוכל לציין אותו כנקודת זמן להערכה מחדש של יחסינו לרכוש וכן לבחינת דרכים חסכוניות יותר לשימוש במשאבי כדור הארץ. אני מקווה כי בשנה זו חגיגת ט"ו בשבט תהווה עבורנו השראה לשימוש אחראי בכל הדברים שברשותנו ובבעלותנו.

אנו זקוקים לתצרוכת שנשרפת, מתבלה, מוחלפת ומושלכת בקצב הולך וגדל. בשל כל אלה, אין פלא כי אנו עומדים בפני משבר סביבתי. הטבע עצמו יוצא כנגד הצריכה המוגברת. כיום האתגרים העיקריים הנוגעים לסביבתיות גלובאלית הם אלה שנגרמים כתוצאה מצריכה. בימינו, ט"ו בשבט הוא זמן

קידוש ירוק – מכבדים את הקהילה ושומרים על הסביבה / עינט קרמר

בשנים האחרונות אני חברה בקהילת "אשירה" במזכרת בתיה. מניין די קטן, שמתקיים בבית ספר. אחד מהדברים שאני אוהבת במיוחד בקהילה הוא המעורבות הגדולה של הילדים והנוער בתפילות ובשיעורים. כשחגגתי לבתי בת מצווה בקידוש קהילתי, הבנתי איך זה קורה – כל בעל שמחה בבית הכנסת, משלם סכום לא גדול עבור עבודת בני הנוער באירוע. הם משמשים כמלצרים בקידוש וחוזרים במוצאי שבת לשטוף את הכלים הרב פעמיים בהם השתמשו בקידוש. מדובר ברעיון קטן שעושה שינוי גדול. בני הנוער, שברך כלל "שקופים" בקהילה, מגיעים לתפילה ונשארים עד סוף הקידוש (והרבה פעמים גם לשיעור שאחריו). העזרה שהם מעניקים נותנת להם נוכחות ותורמת בהפחתת השימוש בחד פעמי בקידוש למינימום.

בשנתיים שאני חברה בקהילה העניין הלך והשתכלל. השנה משפחה שחגגה בר מצווה תרמה למניין גמ"ח של כלים רב פעמיים, על מנת לאפשר לכל מי שרוצה לקיים קידוש באפס פסולת.

בשלב הבא (בע"ה) הכלים יושאלו גם לשמחות אחרות של בני הקהילה (לא במסגרת בית הכנסת) והרעיון של שמחה וחגיגה בלי חד פעמי יהיה אפשרי לכל אחד ואחת.

הדוגמה שהבאתי כאן, היא דוגמה קטנה איך משפחות מהקהילה שהנושא חשוב להן, יכולות להוביל מהלך משמעותי בקהילת בית הכנסת.

מלבד העיסוק בחד פעמי בקידושים, יש עוד נושאים סביבתיים לא פחות חשובים. אם נאמץ אותם נקיים קידושים שמכבדים אותנו ואת הסביבה. הנה עוד כמה רעיונות לקידוש ירוק:

עניי עירך קודמים

צרכנות מקומית מחזקת את הקהילה. לפני שאתם מחפשים בחוץ – בדקו האם אחד מבני הקהילה שלכם יודע לאפות עוגות, להפיק אירועים או לשמור על הילדים.

הצנע לבת

אם היה צורך לסכם את בעיית הסביבה על רגל אחת, ניתן היה לסכמה כך: אנו צורכים יותר מדי ממשאבי כדור הארץ, ומייצרים יותר מדי פסולת. תופעה זו בולטת באירועים שלנו, כשכולנו מאבדים

את היכולת להבדיל בין "ואכלת ושבעת וברכת" לבין "וישמן ישורון". צניעות הינה ערך יהודי חשוב – ולא רק בלבוש ומסייעת מאוד בשמירה על הסביבה. קבלו החלטה בקהילה לגבי סכומי גג להוצאה על אירועים, ועימדו בה. אין לכם מושג כמה משאבים תחסכו, ואלו כמיות פסולת תמנעו מלהגיע אל מכולות האשפה.

כחול ולבן זה הצבע שלי

קצת ציונות אף פעם לא מזיקה. קניית תוצרת מקומית הינה פעולה התורמת לסביבה – שכן היא מחזקת את הכלכלה המקומית, וחוסכת טיסות ונסיעות מיותרות (של המזון), שנוקן לסביבה הוא עצום. הקפידו על קניית תוצרת 'כחול לבן' באירועי הקהילה.

בל תשחית

אין צורך להכביר במילים על נזקי הכלים החד פעמיים מהפלסטיק, וכן על המסר שאנו מעבירים בכך שאחרי קידוש או שמחה אחרת אנחנו ממלאים שקיות בהררי זבל. השקיעו פעם אחת בקניית כלים רב פעמיים לאירועי הקהילה. זה יותר נאה, יותר נעים, ומעביר מסר של המשכיות ולא של חד פעמיות.

לקט

ידוע כי בסופם של אירועים קהילתיים מושלך מזון רב לפח הזבל. צרו קשר עם גמ"ח קרוב לאיסוף קבוע של שאריות המזון וחלוקתן לנזקקים.

שמחת מצווה

על פי הרמב"ם "מי שנועל דלתות חצרו... ואינו מאכיל ומשקה לעניים ולמרי נפש-אין זו שמחת מצווה, אלא שמחת כרסו". הזמנת חלשי החברה לאירועי הקהילה הינה מעשה יהודי תורם לחיזוק המרקם החברתי בסביבת בית הכנסת. בדקו – האם בשכונה בה אתם מתפללים ישנו מעון מוגן לנשים, מרכז קשישים או בית תמחוי? הזמינו את יושביהם באופן קבוע לקידושי הקהילה.

הפסולת לסל וחסל

אחרון חביב בחרנו לציין את המובן מאליו. שמרו על ניקיון הסביבה אחרי הקידוש. כולנו יודעים כי לילדים יש נטייה לזרוק את עטיפות הטופי במקומות מאתגרים, כמו גם לשכוח צלחות ושאריות מזון בסביבת בית הכנסת. מתן אחריות לילדים על ניקיון סביבת בית הכנסת אחרי הקידוש, תחנך אותם לאהבת הארץ ולשמירה על עולמו של הקב"ה. נפגש בשמחות!

יועז והעצ

תהילה סולטנה שפר

יועז היה עצוב לשמוע על בעלי החיים שחיו פעם בים והזיהום פגע בהם. הוא התרחק מסבא, שם את המשקפת על העיניים ונכנס לים. במים הוא הרגיש הרבה יותר טוב. הוא צלל לקרקעית ופתאום ראה צב. "זה לא צב", הזכיר לעצמו יועז, "זה רק גלגל של מכוננית". אבל הצב הרים את ראשו ונופף בידו ליועז. יועז שחה לעברו.

"אתה באמת צב?" קרא יועז בהפתעה כשהיה קרוב. "אני באמת צב", אמר הצב ליועז, "ובעצם למה לא?". "סבא מוטי אמר שהפלסטיק הורג את הצבים, אז חשבתי שאולי... אולי אין אף צב בחיים". "סבא מוטי צודק", אמר הצב, "אבל צבים עדיין יש, אפילו אם הרבה פחות".

יועז שוב נהיה עצוב. הצב התבונן בו ארוכות ואז הרים את ידו ותפס דג קטן. הצב שאל את יועז: "מה דעתך, הדג בידי חי או מת?". יועז התבונן באגרופו של הצב וחשב: "הדג היה חי עד לפני רגע, אבל הצב יכול לסגור את אגרופו חזק והדג כבר לא יהיה חי". יועז ענה לצב: "הגורל של הצב תלוי במה שתעשה בידך".

"נכון", חייך הצב ושחרר את הדג לחופשי, "גם הגורל של העולם ושלי ושל כל חבריי הצבים, הוא בידך". יועז יצא מהמים וחזר אל סבא מוטי. סבא מוטי שאל את יועז מה הוא מחזיק בידו. יועז פתח את אגרופו והראה לסבא מוטי פקקי פלסטיק שמצא בקרקעית הים.

"בשביל מה זה יועדי?" שאל סבא.

"בשביל הצבים שבים" ענה יועז.

הם הלכו יחד אל המחזורית שבכניסה לחוף. יועז זרק את הפקקים לתוכה וקרא בקול: "קוואבנגה!".

יועז אוהב ללכת לים. הוא אוהב את הגלים הכחולים, את החול הרטוב ואת המים הקרירים. סבא של יועז לוקח אותו לים כל יום שישי בחופשת הקיץ. כשהם מגיעים לחוף סבא מוטי מוציא מהתיק שתי משקפות שחייה. אחת עם רצועה כחולה בשבילו, ואחת עם רצועה אדומה ליועז. כשהם עומדים מחוץ למים עם המשקפות על העיניים, יועז צוחק ואומר שהם נראים כמו צבי נינג'ה. סבא מוטי מחייך וקורא: "קוואבנגה!" והם נכנסים למים.

בתוך המים יועז רואה דברים מעניינים. שקיות ניילון ששוחות כמו מדוזות ומהן הוא בורח. פקקי פלסטיק בתוך החול שנראים כמו עיני דגים. ופעם גם מצא גלגל של מכוננית ודמיין שזה שריון של צב.

יום אחד, כשהם חזרו לחוף לנוח ולאכול אבטיח, סבא מוטי סיפר ליועז על הים בו היה צולל כשהוא היה ילד. שם ראה דגים בכל הצבעים. דגים צהובים, ודגים אפורים. דגים זהובים, ודגים עם פסים. גם אלמוגים היו בים. אלמוגים יפייים, וסבא מוטי היה מתבונן בדגים שנכנסו לתוך זרועות האלמוגים ויצרו יחד סחרור צבעים.

"איפה הים הזה?" שאל יועז וחשב על ים רחוק רחוק בארץ אחרת.

"זה הים הזה", אמר סבא מוטי.

"אז איפה כל האלמוגים והדגים?" שאל יועז.

"נעלמו בגלל הזיהום", נאנח סבא מוטי.

סבא מוטי הסביר ליועז על זיהום הטבע. על מפעלים ששופכים לים חומרים שפוגעים בדגים. על אשפה ופלסטיק שמשאירים בחוף אנשים שמבקרים בים, והורגים את הצבים. ועל המים בים שהולכים ומתחממים, בגלל חומרים באוויר שיוצאים מהמכשירים בהם אנחנו משתמשים.

"האלמוגים רגישים לחום המים. כשהמים מתחממים האלמוגים מתים", סיכם סבא מוטי.

הרצליה – עיר

הזדעזעת?

כל אריזות המזון והכלים החד פעמיים שעשינו בהן שימוש אי פעם עדיין נמצאים אתנו. בין אם מוטמנים באדמה, או בין אם נסחפו אל שטחים טבעיים, ימיים או יבשתיים. מאז החל יצורו של הפלסטיק בשנות ה-50, נוצרו מאות מיליוני טונות של פלסטיק לשימוש "חד פעמי".

המילה "חד פעמי" הינה מטעה. הפלסטיק אומנם מיועד לשימוש חד פעמי, אך הוא נשאר סביבנו עוד מאות רבות של שנים. זמן ההתכלות הממוצע שלו הוא 450 שנים. עקב כך הוא יוצר נזק עצום לבריאות המערכת האקולוגית שלנו, לבריאות שלנו ולבריאות בעלי החיים.

הפגיעה הקשה בבעלי החיים, מהווה הפרעה חמורה למערכת האקולוגית שלנו, בה הכול קשור ותלוי זה בזה. לדוגמה, צמצום אוכלוסיית בעלי חיים ימיים גדולים הנפגעים מאכילת פלסטיק, תגדיל את אוכלוסיית הדגים המהווים את טרפם העיקרי, ואלו יביאו לצמצום מאסיבי של טרפם, וכך הלאה. במערכת האקולוגית כל החלקים מושפעים זה מזה, ופגיעה במין מסוים, גוררת אחריה פגיעה במינים רבים אחרים.

הפלסטיק המגיע לים אינו מתכלה, אלא מתפורר כתוצאה מקרינת השמש, והופך לחלקיקים זעירים הנקראים "מיקרו-פלסטיק". החתיכות המזעריות והמיקרוסקופיות הללו, נאכלות על ידי חיות ימיות ודגים, וכך נכנסות לשרשרת המזון, ובסופו של דבר גם אלינו לצלחת. באחרונה התגלו חלקיקי פלסטיק במלח שאנו אוכלים ואפילו בחלב אם.

ממחקרים רבים שנעשו בשנים האחרונות, עולה כי ישנה סכנה מהותית לבריאות הציבור כתוצאה מאכילה בלתי מודעות של אותם חלקיקי פלסטיק מזעריים. הפגיעה מתבטאת במגוון מחלות, בהן סרטן ובעיות הורמונליות קשות, בעיקר בקרב גברים.

חשוב מאוד שנבין ונפנים, כי אנחנו חלק מהמערכת האקולוגית ומהטבע, ואנו כמו כל היצורים החיים תלויים בתקינותה ואיזונה של המערכת האקולוגית. הפגיעה בבעלי החיים משפיעה עלינו, על איכות האוויר שאנו נושמים, על טיב המים שאנו שותים ועל המגוון הביולוגי של בעלי החיים - שהכרחי לקיומו של טבע בריא וחזק, שיכול לתמוך בהמשך קיומנו לעוד דורות רבים.

ההערכות מדברות על כך ש-8 מיליון טון של פלסטיק מגיעים אל האוקיינוסים בכל שנה, לרוב דרך הנחלים אשר חוצים לא פעם ערים ומרכזי אוכלוסייה גדולים. כמות שוות ערך למשאית זבל אחת כל דקה. מוערך כיום כי באוקיינוסים ישנם 150 מיליון טון פלסטיק, אשר מרעילים את מי הים, ופוגעים אנושות בבעלי החיים. חתיכות פלסטיק אלו יוצרות "איי פלסטיק" בסדרי גודל חסרי תקדים המגיעים לגודלן של מדינות שלמות.

ההערכות מדברות על כך ש-100 מיליון בעלי חיים ימיים מתים כל שנה, פעמים רבות בייסורים ובחנק כתוצאה מאכילת פלסטיק! חוקרי טבע מצאו גם כי למעלה ממיליון עופות ים ממינים שונים מתים בשנה כתוצאה מאכילת פלסטיק. הסיבה המרכזית למותם היא טעות בזיהוי, כאשר חתיכות פלסטיק שונות בצבעים שונים מזוהים על ידם כמזון.

אם לא יעשה שינוי וכמויות הפלסטיק ימשיכו לזרום אל הסביבה הטבעית שלנו, ההערכה כי בשנת 2030, יהיו במי האוקיינוסים יותר פלסטיק מדגים!

ללא פלסטיק!

איך מטפלים בבעיה בעולם ?

בשנים האחרונות ניתן להבחין ברחבי העולם בהתעוררות ומודעות הולכות וגוברות, ביחס להשפעות הקשות של האדם על הטבע, שהן תוצאה של פסולת פלסטיק המגיעה לאוקיינוסים או מוטמנת באדמה. מדינות רבות בעולם כבר החלו לחוקק חוקים האוסרים שימוש בכלי פלסטיק חד פעמיים. חוקים המחייבים מעבר לתחליפים רב פעמיים, עשויים חומרים טבעיים, שמתכלים ואינם יוצרים נזק לסביבה ולטבע. מדינות מובילות שכבר חוקקו חוקים מסוג זה הן מדינות האיחוד האירופאי, קנדה, הודו ובריטניה.

כיצד מטפלים בבעיה בארץ?

לאחר שנים של חוסר מודעות לנזקים של השימוש במוצרי פלסטיק בארץ, בחצי השנה האחרונה החלו להישמע יותר ויותר קולות הקוראים לנהוג באחריות ולפעול למען טיפול רציני וממוסד בנושא. עמותת "צלול" אשר פועלת בנושא מזה שנים, מובילה בשנתיים האחרונות בשיתוף פעולה עם עיריית הרצליה פרויקט "עיר ללא פלסטיק". במסגרת הפרויקט מיושמים תהליכי שינוי הרגלי צריכה בקרב מוסדות העירייה, עסקים פרטיים, בתי ספר ומוסדות החינוך, אשר בסופם הופכים להיות "נטולי פלסטיק" - כלומר שכמעט לא מייצרים בהם פסולת פלסטיק, ובכך מפחיתים משמעותית את הנזק לסביבה ולכדור הארץ שלנו.

.....

אנחנו מתרגשים לבשר שאנחנו מתחילים ביישום פרויקט "עיר ללא פלסטיק" גם בבתי הכנסת בעיר הרצליה! הפרויקט יושק באירוע חגיגי בערב ט"ו בשבט, ה-9.2.20 בשעה 19:00, בבית הכנסת "תפארת בחורים" בעיר. האירוע הרב-דורי, מופק בשיתוף חניכי סניף בני עקיבא בעיר ופונה לצעירים ומבוגרים גם יחד. הרב סתיו ידרוש, נהנה ממוסיקה ושירה ברוח ישראלית של ההרכב המוסיקלי "תמר ונתנאל", נקיים מעגלי שיח ויהיה כיבוד. נשמח מאוד לראותכם!

"תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי, שאם קלקלת אין מי שימסך אחריו." (קהלת רבה פרשה ז)

פאסט'ן לא
גבול על העצים

הציבור הדתי בהרצליה מוזמן לערב **חד פעמי**

ערב ט"ו בשבט בסימן קיימות ויהדות

ערב ט"ו בשבט 9.2, 19:00 פתיחת דלתות

מתי:

בית הכנסת "תפארת בחורים", רחוב גיסין 4 הרצליה

איפה:

ערב עיון מלווה בשירה ונגינה, ברוח ט"ו בשבט

בתוכנית:

שיחה: **הרב דוד סתיו**, יושב ראש ארגון צהר

הופעה: **תמר ונתנאל**, הרכב פולק

הנחייה: **עינת קרמר**, מנהלת טבע עברי

**בואו בשמחה!
הכניסה אופשיה!**

האירוע יתקיים במסגרת "עיר ללא פלסטיק" בחסות עמותת צלול
ועיריית הרצליה | לפרטים: סלי - 052-4606285